

2891/04.04.06/2013

Tullin rikostorjunta
Asiantuntijapalvelut linja
Oikeudelliset asiat
Jussi Leppälä

20.9.2013

SISÄASIAINMINISTERIÖ

20.09.2013

INRIKESMINISTERIET

Sähköpostitse

kirjaamo@intermin.fi
marko.meriniemi@intermin.fi

Viite: Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö SM023:00/2012

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta

Tulli on perehtynyt lausuntopyynnön liitteenä saamaansa luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta. Tulli pyytää kunnioittavasti sisäasiainministeriötä kiinnittämään asian jatkovalmistelussa huomiota seuraaviin seikkoihin:

1. Esitutkintaa koskeva 2 luvun 3 §:ä vastaava säännös näyttäisi asiallisesti vastaavan pakkokeinolain 3 luvun 2 §:n 1 momentissa säädettyä. Mainituksa lainkohdassa säädetään seuraavasti:

"2 §. Vangitsemisvaatimuksen tekijä

Esitutinnan aikana vangitsemisvaatimuksen tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies. Ennen vaatimuksen tekemistä siitä on ilmoitettava syyttäjälle, joka voi ottaa päätettäväkseen kysymyksen vangitsemisvaatimuksen tekemisestä. Kun asia on esitutinnan päätyttyä siirretty syyttäjälle, hän päättää vangitsemisvaatimuksen tekemisestä. Vaatimuksen tuomitun vangitsemisesta voi myös tehdä hänelle rangaistusta vaatinut asianomistaja."

Asetuksen 2 luvun 3 § on muotoiltu kursivoidun lauseen mukaiseksi, kuitenkin sillä erotuksella, että asetuksen mukaan vangitsemisvaatimuksen tekijän on ennen vaatimuksen tekemistä *viipymättä* ilmoitettava siitä syyttäjälle.

2. Valtionvarainministeriö tulee esittelemään loppuvuodesta Tullin rikostorjuntaa koskevan lakiesityksen, jonka 3 luvussa säädettävät salaiset tiedonhankintamenetelmät vastaisivat varsin pitkälti uuden poliisilain 5 luvussa säädettyjä tiedonhankintamenetelmiä. Uuden lain edellyttämää asetustasoista sääntelyä tultaneen Tullin osalta tarkastelemaan yksityiskohtaisemmin, kun rikostorjunnasta Tullissa annettavan lain

2891/04.04.06/2013

Tullihallitus
Asiantuntijapalvelut linja
Oikeudelliset asiat
Jussi Leppälä

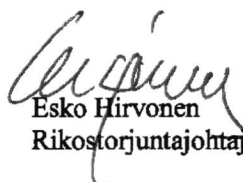
20.9.2013

lopullinen sisältö on selvillä. Näin ollen Tulli ei tässä vaiheessa katso tarpeelliseksi lausua luonnoksen soveltumisesta Tullia koskevaan sääntelyyn tai Tullin rikostorjunnan organisaatioon, päätöksentekotasoihin ja muihin tämän kaltaisiin seikkoihin.

Yleisellä tasolla salaista tiedonhankintaa koskevan 3 luvun osalta Tulli katsoo kuitenkin aiheelliseksi kiinnittää ehdotetun asetuksen jatkovalmistelussa huomiota erityisesti asetuksen muotoilujen suhteeseen lainvalvontaviranomaisten tarpeeseen pitää salassa käyttämiään teknisiä ja taktisia menettelytapoja sekä menetelmiä, joilla suojataan salaista tiedonhankintaa. Yhdistettynä uuden pakkokeinolain ja uuden poliisilain mukanaan tuomaan, tiedonhankinnan kohteen melko laajaan tiedonsaantioikeuteen asianosaisjulkisuuden perusteella, asetustasoisesti säädetty velvollisuus kovin yksityiskohtaiseen ja tarkkaan pöytäkirjaamiseen muodostaa vakavan uhan salassa pidettävien taktisten menetelmien salassa pysymiselle.

Lisäksi Tulli katsoo, että asetuksen vaikutukseen rikosten estämis- ja selvittämistehtävissä työskentelevien virkamiesten turvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Mikäli tietyn rikoskokonaisuuden yksittäisten osatekojen estämiseksi ja selvittämiseksi käytetyistä eri menetelmistä laaditut pöytäkirjat joudutaan luovuttamaan tiedonhankinnan kohteelle, rikostorjuntatehtävissä työskentelevien virkamiesten henkilötietoja saattaa päätyä melko runsaasti tiedonhankinnan kohteiden haltuun. Tämän seurauksena salaisia tiedonhankintamenetelmiä käyttävien esitutkintaviranomaisten on syytä varautua siihen, että mahdolliset kustotoimenpiteet tai erityisesti ammattimaisesti toimivien rikollisten pyrkimykset haitata viranomaistoimintaa saattavat vastaisuudessa kohdistua nykyistä useammin yksittäisiin rikostorjuntatehtävissä työskenteleviin virkamiehiin.

TULLIN RIKOSTORJUNTA

Esko Hirvonen
Rikostorjuntajohtaja (vt)

Liitteet

Jakelu

Marko Meriniemi (SM), Sisäasiainministeriön kirjaamo

Tiedoksi

Sami Rakshit, Arto Lillman